

eli poimintoja eräältä Pariisin matkalta

PARIISILAINEN sarjakuva-kustantamo Futuropolis perustettiin vuonna 1969. Alkuunpanijoina olivat **Etienne Robial** ja Florence Cestac, jotka vieläkin toimivat firman johdossa. Robial, koulutukseltaan graafikko, on suunnitellut useita tunnettuja logoja ja tuotemerkkejä, mm. Ranskan TV:n maksullisen kanavan, CANAL PLUSin tunnuksen. Cestac on puolestaan piirtäjä, joka on luonut meillä tuntemattomat sarjakuvahahmot **Harry Micksonin** ja **Edmond François Ratiérin**.

Tavoitteena heillä oli julkaista Ranskassa aikaisemmin tuntematonta materiaalia.

Tällä hetkellä Futurolla on laskutavasta riippuen 8-10 eri albumisarjaa. Varsinaisia sarjakuvalehtiä se ei julkaise.

Sarjakuvan kultajoukko

Copyright on albumisarjoista epäilemättä massiivisin. Se julkaisee kirjoiksi koottuna klassisia amerikkalaisia päivälehtistriptejä ja -sarjoja, joista vanhimmat ovat viime vuosisadan loppupuolelta (Yellow Kid) ja tuoreimmat 60-luvulta (Juliet Jonesin Sydän). Sarja on ranskalaisittain ajateltuna todellinen erikoisuus, puuttuunhan sikäläiseltä lehdistöltä sarjakuvaperinne lähes tyystin.

Copyrightin tärkeimpiä taiteilijanimiä ovat **Milton Caniff** (Terry and the Pirates), **Alex Raymond** (Flash Gordon), **George Herriman** (Krazy Kat), **Jerry Siegel** ja **Joe Shuster** (Superman), **Chester Gould** (Dick Tracy). **Segarin** vanhoja Kippari Kalle -sarjoja on julkaistu peräti seitsemän opusta.

Albumit ovat kovakantaisia ja sivumäärä vaihtelee 96 ja 144 välillä. Hinta ei ole kovin halpa ja siksi niitä myydäänkin vain noin pari tuhatta kappaletta per teos.

Tulevat suuruudet

Toinen mielenkiintoinen tuttavuus on *Collection X*. Kustantajan kannalta kyseessä on taloudellisesti ajatellen melkoinen itsemurhasarja, se kun on periaatteessa omistettu nuorille, aloitteleville piirtäjille, heidän debyyttialbumeikseen. Nuorin taiteilija on vasta 12-vuotias.

Yksi sarjan albumeista palkittiin muuten parhaana esikoisteoksena Angoulêmen vuoden -86 festivaaleilla.

Collection X:ää on nyt pukattu markkinoille noin viitisenkymmentä ja myynti on ollut vaivaiset tuhat kappaletta, joten kunnioitettavan pitkälle sarjaa on uskallettu jatkaa.

"Metro **COMMERCE**, vielä pari sataa metriä, lyhyt hengähdys, autokorjaamo; ei, se se ei ole. Ihan vieressä... Ovikello. Korkea portaikko. Oven avaa näkymätön mies. Odotus... (muminaa). Puren alahuultani... miksei tällä ole kahviautomaattia? Ottavatko hane ne mun piirroksia vai eivät...?"

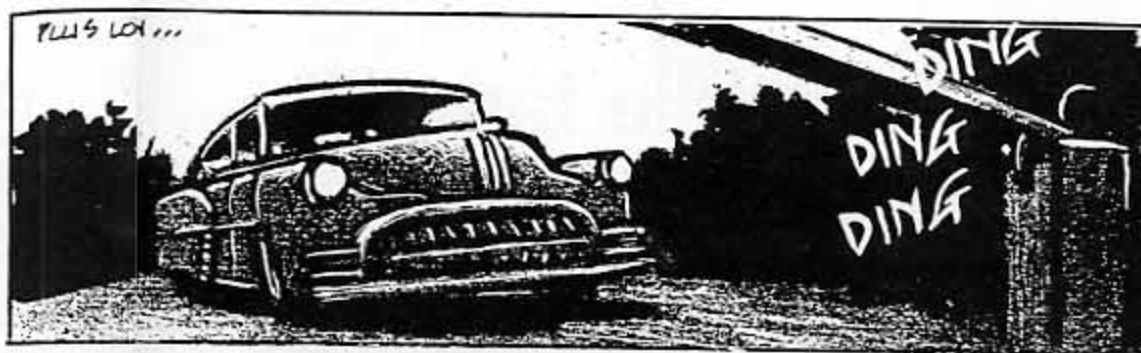
Futuropolis on vieraanvarainen kustantamo. Inhimilliset kasvot. Joskus taas luoksepääsemätön linnoitus (riippuu mielialasta). Vastaus kuitenkin on aina valmiina. Ilman kieroiluja.

Innostutaan painamaan albumi kolmessa viikossa. Sanotaan ei täydelle nerolle, joka hyvää hyvyttään tarjoaa julkaistavaksi leijonanosaa tuntemattomista teoksistaan. Valinta on subjektiivinen.

Futuropoloksen kunnianhimoisena päämääränä on laadukas sarjakuva. Laadukkaan ranskalaisen elokuvataiteen, gastronomian tai teknologian tavoin.

Tosin mielitymykset ovat aina erilaisia: tuttua ja turvallista tai uusia ulottuvuuksia. Mutta välinpitämättömiä ei olla koskaan: "Kappas, vanha kamu, näytät päsi... Joo-o! Aika hyviä..." Onko mahdollista, että kustantaja vielä jossain tuntee taiteilijansa...?"

Lyhennetty ja vapaasti suomennettu väänös Futuropoloksen 1987 katalogin alkupuheesta.

La grande classe en grand format

Futuropoloksen todellinen *série de l'art* kulkee nimellä 30/40.

Kyseessä on sarja suurtöitä, sanan täydessä merkityksessä. Opukset ovat nimensä mukaisesti valtavia 30 x 40 senttisiä jättiläisiä. Paperikin, jolle tarinat on painettu, on raskasta (190 g), melkein päpähä.

Sarjassa julkaistaan sekä eurooppalaisia huippuja (**Tardi**, **Swarte**, **Jacovitti**) että nimekkäitä taitajia rapakon takaa (underground-**Crumb** ja kauhu-**Wrightson**). Kuriositeettina voisi mainita, että albumien kanteen on painettu ainoastaan taiteilijan nimi; tarinasta tai sen sankarista ei puhuta mitään. Todellisia "auteur"-teoksia siis.

Albumeja, albumeja...

Pariista suuremmasta sarjasta kannattaa vielä mainita. *Hic et Nunc* ja *Maracas* julkaisevat molemmat 48-sivuisia juttuja tavallisessa albumi-formaatissa. Suurin osa sarjojen tekijänimistä oli ainkin minulle tuntemattomia. Muutamia tuttuja sentään löytyi: **Bilal**in mustavalkoista kamaa, **Tardia Pierre Christinin** säästämänä, **F'Murria**, **Daniel Torresia**.

Kun selailee vaikka vain yhdenkin ranskalaisen kustantamon esiteluettelota, tekijöiden ja albumien uskomaton määrä ei lakkaa hämmästyttämästä. Alitistaako patonki ja punaviini sarjakuvalle vai mistä johtuu trikolorin alla elävien jatkuva ylivoimaisuus?

Tulevaisuus - paluu maanpinnalle

Tapasin Futurossa vieraillessani sattumalta myös **Thierry Groensteenin**, Brysselissä ilmestyvän, arvostetun *Les Cahiers de la Bande Dessinée* -lehden päätoimittajan, joka olikin mielenkiintoinen tuttavuus. Päätoimittajuuden ohella hän toimii *Le Monde*'in, erään Ranskan johtavan päivälehden sarjakuva-arvostelijana. Lisäksi hän on kirjoittanut useita alaa käsitteleviä kirjoja.

Kysyin Groensteeniltä millaisena hän näkee sarjakuvan nykyaseman ja mitä hän arvelee tulevaisuudesta.

Aluksi hän toteaa, että sarjakuvien merkitys nuorten keskuudessa on muuttunut hänen lapsuudestaan.

"Kun olin nuori, ei voinut välttyä lukemasta sarjakuvia. Tänään on toisin. Videot, tietokonepelit ja lisääntyneet tv-kanavat ovat ahmaisseet osan aiemmin sarjakuville kuuluneesta ajasta. Enää ei ole itsestäänselvyys että lapset käyttävät rahansa lehtiin tai albumeihin." Mutta perheissä, joissa vanhemmat lukevat sarjakuvia, lapsetkin todennäköisesti lukevat niitä, hän lisää. Paheet siirtyvät isältä pojalle, huomaan...

Sitten huolestuttavaan ilmiöön: sarjakuvalehtien suosio on Ranskassa romahdusmaaisessa laskussa. Castermanin (*A Suivre*) on kahdessa kuukaudessa menettänyt huomattavan osan lukijoistaan. Pelkästään Pariisin alueella lehteä myytiin aikaisemmin 12 000 kappaletta, nyt määrä on pudonnut 6000:een. Suuntaus koskee kaikkia kustantamoja: Les Humanoïdes Associes (ks. Sarjainfo 47) on joutunut lakkauttamaan kaikki kolme lehteään: *Figolon*, *Metal Hurlant Aventurin* sekä viimeisimpänä uhrina maineikkaan *Metal Hurlantin* itsensä, joka kaatui viime kesän kaksoisnumeroon. Lehdistä on pystynyt säilyttämään suosionsa vain *L'écho des Savannes*, joka ei julkaise pelkästään sarjakuvia vaan myös artikkeleita eri aloilta, ajanvietepalstoja yms.

Itkua ja hammasten kiristystä

Kun nyt päästiin valittamisen makuun, niin jatketaan vähän vielä.

Pienkustantajat, joihin Futuropoliskin lukeutuu, ovat Ranskassa vaihteeksi vaikeuksissa. Alalla on viime vuosina taphnutun paljon fuusioita joissa pienemmät puljut joutuvat suurempien talutusnyöriin. Humanoidit hotkaksi kustannusjätti *Hachette* jo parisen vuotta sitten ja tämän vuoden heinäkuussa oli Futuropoloksen vuoro: tällä kertaa asialla oli *Gallimard*-niminen julkaisuyhtiö.

Yhdistymisen jälkeen suuryhtiö ryhtyy tietysti saneeraamaan pienkustantajan taloutta ja julkaisupolitiikkaa. Tämä merkitsee hyvin usein myyntikäyriin tuijotettua ja "kannattamattomien tuotteiden" karsimista.

Niinpä niin...

Groensteenin mielestä sarjakuvaa ei taidemuotona huomioida tarpeeksi Ranskassa (!leikö?!). Perusteluksi "syrjinnästä" hän mainitsee pari esimerkkiä: *Le Mondessa* on omat vakiopalstat elokuvalle, teatterille ja kirjallisuudelle, mutta ei sarjakuvalle. Sarjakuvista kerrotaan kirjarvostelujen yhteydessä. Myöskään televisio ei noteeraa alaa tarpeeksi: uusia sarjakuvia esitellään kyllä lastenohjelmissa, mutta aikuisille tarkoitettua "vakavammasta" sarjakuvasta niissä ei tietenkään voi puhua. (Vai esittelisikö YLE *Kylmää Metallia* Pikku Kakkosessa?).

Kaiken mustamaalailun jälkeen ilmeeni näyttää kai sen verran synkältä, että Groensteen sanoo kaikesta huolimatta uskovan sarjakuvaa. "Se on joka tapauksessa vakiinnuttanut asemansa osana kulttuuria. Totta kai sarjakuvakin kehittyä ja etsii koko ajan uusia muotoja. Ja hyvä niin. Sarjakuva voi olla mitä tahansa kepeän viihteen ja todellisen taiteen väliä. Siinä sen rikkaus."

Jussi Tuomola